

PUNJABI

(Second Language)

Maximum Marks : 80

Time Allowed : Three Hours

Answers to this Paper must be written on the paper provided separately.

You will not be allowed to write during the first 15 minutes.

This time is to be spent in reading the question paper.

The time given at the head of this Paper is the time allowed for writing the answers.

This paper comprises of two Sections : Section A and Section B.

Attempt all the questions from Section A.

Attempt any four questions from Section B, answering atleast one question each from the two books you have studied and any two other questions from the same books you have compulsorily chosen.

The intended marks for questions or parts of questions are given in brackets [].

SECTION-A (40 Marks)

Attempt all questions from this section.

Question 1

Write a short composition in **Punjabi** of approximately **250** words on any **one** of the following topics :—

[15]

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ **250** ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਲੇਖ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :—

- (i) ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਰੁੱਤਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਮਨਪਸੰਦ ਰੁੱਤ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ? ਉਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
- (ii) ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਆਵਾਜਾਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ।
- (iii) ਕਿਸੇ ਅੱਖੀ ਡਿੱਠੇ ਮੈਚ ਦਾ ਹਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।
- (iv) “ਜੈਸੀ ਸੰਗਤ, ਵੈਸੀ ਰੰਗਤ”, ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ, ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਮੌਲਿਕ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੋ।

This Paper consists of 12 printed pages.

T24 121

© Copyright reserved.

Turn over

- (v) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਖਿਆਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ, ਮੌਲਿਕ ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਲੇਖ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ :

Question 2

Write a letter in **Punjabi** in approximately **120** words on any **one** of the topics given below :—

[7]

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ **120** ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕੋਈ **ਇੱਕ** ਚਿੱਠੀ/ਪੱਤਰ **ਪੰਜਾਬੀ** ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :—

- (i) ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਸਤ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਭ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮੇਅਰ ਨੂੰ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

- (ii) ਤੁਹਾਡਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗਦੇ ਹੋਏ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

Question 3

Read the passage given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow, using your own words as far as possible :—

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਓ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ :—

ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਉਸ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰੰਤਰ ਆਪਣੀ ਚਾਲ 'ਚ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਰੁਕਦਾ ਨਹੀਂ। ਸਮਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਇਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉੱਚੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੂੰਹਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਇਸਨੂੰ ਅਜਾਈ ਗੁਆ ਕੇ ਪਛਤਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੋਈ ਉਸ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛੋ ਜਿਸ ਦੇ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਲੇਟ ਪਹੁੰਚਣ ਕਾਰਨ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛੋ ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਪਰ ਆਖਰੀ ਰੇਲ-ਗੱਡੀ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਲੇਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖੁੰਝ ਗਈ।

ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੂਝਵਾਨ ਤੇ ਚੰਗਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਕੰਮ ਦਾ ਵਕਤ ਮੁਕਰਰ ਹੈ। ਇਨ-ਰਾਤ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਗੇੜ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ ਰਾਹੀਂ ਤੈਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਮਹਾਨ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਹੀ ਸਦਾਉਪਯੋਗ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਰਾਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅੱਜ ਦਾ ਕੰਮ ਕੱਲ੍ਹ ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤੇ ਬੀਤਿਆ ਵਕਤ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਚੱਲਾਗੇ ਤਾਂ ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

- (i) ਸਮਾਂ ਕਿਸ ਵਹਾਅ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ ? [2]
(ii) ਇਸ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ? [2]
(iii) ਕਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਆਣਾ ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? [2]
(iv) ਇਸ ਪੈਰੇ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ? [2]
(v) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :
ਉਚਿਤ, ਸੂਝਵਾਨ, ਅਜਾਈ, ਬੀਤਿਆ। [2]

Question 4

Answer the following questions according to the instruction given below :—

[8]

હેઠાં દિચ્છે નિરદેસણ અનુસાર ઉત્તર દિઓ :—

(i) Choose the correct meanings of the following idioms :—

મુહાવરિઓં દે સહી અરથ ચુણો :

(1) જ્ઞાન કરના

(a) નફરત કરના

(b) લજાઈ કરના

(c) એકરાર કરના

(d) ગુજારા કરના

(2) આઈ ચલાઈ કરના

(a) પૈસા આઉણા

(b) બંસ-ગુડી ચર્ચના

(c) મુસ્કલ નાલ ગુજારા કરના

(d) અમીર હોણા

(3) દેદ ખેટે કરના

(a) હરા દેણા

(b) ભંસ જાણા

(c) હુંકણા

(d) બંક જાણા

(4) નોક વિંચ દમ કરના

(a) યોખા દેણા

(b) બહુત ડેગ કરના

(c) પ્રેમ કરના

(d) ઓખે સાહ આઉણે

(ii) Choose the right option :

ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :—

(1) ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਮੈਚ ਜਿੱਤ ਗਈ ਸੀ :

- (a) ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ
- (b) ਭੂਤਕਾਲ
- (c) ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ
- (d) ਪੂਰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ

(2) ਜਿਸਦੀ ਸ਼ਕਲ ਭੈੜੀ ਹੋਵੇ :

- (a) ਸਰੂਪ
- (b) ਸੁੰਦਰ
- (c) ਕਰੂਪ
- (d) ਖੂਬਸੂਰਤ

(3) ਪਸੂਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ :

- (a) ਵੱਗ
- (b) ਪਨੂਖਾਨਾ
- (c) ਸਮੂਹ
- (d) ਇੱਜੜ

(4) 'ਕਾਰੀਗਰ' ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ _____ ਹੈ।

- (a) ਸੁਚੱਜਾ
- (b) ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ
- (c) ਵਧੀਆ
- (d) ਅਨਾੜੀ

SECTION—B (40 Marks)

Questions from only two of the following textbooks are to be answered.

Attempt four questions from this section.

You must answer at least one question from each of the two books, you have studied and any two other questions from the same books that you have chosen.

ਕਥਾ—ਸਮੰਵੇਦਨਾ

KATHA—SAMVEDNA

Question 5

Read the extract given below and answer in **Punjabi** the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਛੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

“ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਜੀ ਆਪ ਚਿੰਤਾ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਏ। ਭੈੜੇ ਘੀਰਾਂ ਨੇ ਫਰਸ਼ ਦਾ ਸਤਿਆਨਾਸ ਕਰ ਛਡਿਐ। ਵਿਚਾਰੇ ਖੁਸ਼ੀਏ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਐ।” “ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ, ਫੇਰ ਆਵਾਂਗੇ ?” “ਆਹੋ ਜੀ, ?”

ਚੰਦੋਆ — ਡਾ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀ

Chandoa — Dr. Kartar Singh Suri

(i) ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੀ ਹੈ ?	[2]
(ii) ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਤਰ ਕਿਉਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ ?	[2]
(iii) ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਤਰ ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ?	[3]
(iv) ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸੋਚਣਾ ਠੀਕ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ, ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।	[3]

Question 6

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

“ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖ-ਲਿਖ ਮੈਂ ਬੱਕ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬੈਂਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਬੀਰ ਦੇ ਦੋਹੇ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ 'ਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਲਿਖਵਾਉਂਦੀਆਂ ? ਹੋਰ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਟੋਟਕਿਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਬਾਕੀ ਸਭ ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਹੈ — ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਭੰਡਾਰੀ

Baki Sab Sukh Saand Hai — Shri Mohan Bhandari

- (i) ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਚਿੱਠੀਆਂ ਕਿਉਂ ਲਿਖਵਾਉਂਦੇ ਸਨ ? [2]
- (ii) ਬੁੜੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੁਝ ਲਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ? [2]
- (iii) ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹਿਆ ਹੈ ? [3]
- (iv) ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਦਾ ਦੁਖੀ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ? [3]

Question 7

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

‘ਤੇ ਫਿਰ ਜੀਨਤ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ਗੁਜਰ ਗਿਆ। ਚਾਰ ਦਿਨ ਬਿਮਾਰ ਰਿਹਾ ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਸੂਲੀ ਜਿਹਾ ਬੁਖਾਰ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਲੰਘ ਤੇ ਪਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉੱਠਿਆ ਨਹੀਂ।’

ਜੀਨਤ ਆਪਾ — ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਢੁੱਗਲ

Zeenat Aapa — Kartar Singh Duggal

- (i) ਜੀਨਤ ਆਪਾ ਦਾ ਖਾਵੰਦ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ ? [2]
- (ii) ਜੀਨਤ ਆਪਾ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪੜਾਅ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ? [2]
- (iii) ਜੀਨਤ ਆਪਾ ਦੇ ਖਾਵੰਦ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ ? [3]
- (iv) ਜੀਨਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਧੀ ਸੀ ? [3]

ਕਾਵਿ-ਸੰਵੇਦਨਾ

KAV-SAMVEDNA

Question 8

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

‘ਉੱਚਾ ਨੀਵਾਂ ਰਾਹ ਵੀ ਨਾ ਸੋਚਿਆ ਵਿਚਾਰਿਆ।
ਠੇਡਾ ਲੱਗਾ, ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਮੂੰਧੜੇ-ਮੂੰਹ ਜਿਸੀਂ ਉੱਤੇ,
ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੁੱਠ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਲ ਇਹ ਪੁਕਾਰਿਆ।
“ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਾਰੀ ਤੈਬੋਂ, ਵਾਰੀ ਜਾਵੇ ਅੰਬੜੀ ਇਹ,
ਸੱਟ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਮੇਰੇ ਬੱਚਿਆ ਪਿਆਰਿਆ।”

ਮਾਂ ਦਾ ਦਿਲ — ਫੀਰੋਜਦੀਨ ਸ਼ਰਫ

Maa Da Dil — Firoz Din Sharaf

(i) ਪੁੱਤਰ ਉੱਚੇ-ਨੀਵੇ ਰਸਤੇ ਬਾਰੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ?	[2]
(ii) ਮਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ?	[2]
(iii) ਠੇਡਾ ਲੱਗ ਕੇ ਕੌਣ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ?	[3]
(iv) ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ?	[3]

Question 9

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

ਮੇਰਾ ਵੀ ਇਹ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਏ,
ਰੁੱਖ ਦੀ ਜੁਨੇ ਆਵਾਂ।
ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਮੇਰਾ ਗੀਤ ਹੈ ਸੁਣਨਾ,
ਮੈਂ ਰੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਵਾਂ।
ਰੁੱਖ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਵਰਗੇ ਨੇ,
ਜਿਉਣ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਵਾਂ।

ਰੁੱਖ — ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ

Rukh — Shiv Kumar Batalvi

- (i) ਕਵੀ ਦਾ ਦਿਲ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ? [2]
- (ii) ਕਵੀ ਨੇ ਰੁਖਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਆਪਣੇ ਕਿਹੜੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ? [2]
- (iii) ਕਵੀ ਨੂੰ ਰੁਖਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਵਾਂ ਕਿਸ ਵਰਗੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ? [3]
- (iv) ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਲਿਖੋ। [3]

Question 10

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

‘ਤੂੜੀ ਤੰਦ ਸਾਂਭ ਹਾੜੀ ਵੇਚ ਵੱਟ ਕੇ,
 ਲੰਬੜਾਂ ਤੇ ਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕੱਟ ਕੇ।
 ਮੀਹਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਤੇ ਸਿਆੜ ਕੱਢ ਕੇ,
 ਮਾਲ ਢਾਂਡਾ ਸਾਂਭਣੇ ਨੂੰ ਕਾਮਾ ਛੱਡ ਕੇ।
 ਪੱਗ ਝੱਗਾ ਚਾਦਰਾ ਨਵਾਂ ਸਿਵਾਇ ਕੇ,
 ਕੱਛੇ ਮਾਰ ਵੰਡਲੀ ਅਨੰਦ ਛਾ ਗਿਆ,
 ਮਾਰਦਾ ਦਮਾਮੇ ਜੱਟ ਮੇਲੇ ਆ ਗਿਆ।’

ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਟ — ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾੜ੍ਹਕ

Mele Vich Jatt — Dhani Ram Chatrak

- (i) ਮੇਲੇ ਕੌਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਉਂ ? [2]
- (ii) ਮੇਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕੀ-ਕੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ? [2]
- (iii) ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। [3]
- (iv) ‘ਵੰਡਲੀ’ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ? [3]

ਪਤਾਲ ਦੇ ਗਿੱਠਮੁਠੀਏ — ਜਸਬੀਰ ਭੁਲਾਰ

PATAAL DE GITHMUTHIYE — JASBIR BHULLAR

Question 11

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

‘ਚਲਦਿਆਂ-ਚਲਦਿਆਂ ਨਿੱਕੂ ਦੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਹੰਭ ਗਈਆਂ। ਉਹਦੀਆਂ ਅਰਕਾਂ ਦੁਖਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸ਼ਾਇਦ ਗੋਡੇ ਛਿੱਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਖਿੜ ਕੇ ਇਮੂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ “ਇਹ ਤੇਰਾ ਦੇਸ਼ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ?”

- (i) ਨਿੱਕੂ ਨੂੰ ਖਿੜ ਕਿਉਂ ਆਈ ? [2]
- (ii) ਇਮੂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਸੀ ? [2]
- (iii) ਕੀ ਨਿੱਕੂ, ਇਮੂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫਿਰਦਾ-ਤੁਰਦਾ ਹੈ ? [3]
- (iv) ਕੀ ਨਿੱਕੂ ਕਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਆਪਣੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਿਸ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ? [3]

Question 12

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

ਬੌਰੇ ਗਿੱਠਮੁਠੀਏ ਨੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਲਾ ਹੱਥ ਇਮੂ ਵਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਮੂ ਨੇ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਫੜ ਕੇ ਅੱਖ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ। ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਬਿੰਦੂ ਵਾਂਗ ਦਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

- (i) ਬੌਰੇ ਗਿੱਠਮੁਠੀਆ ਨਿੱਕੂ ਅਤੇ ਇਮੂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲਿਆ ? [2]
- (ii) ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਬੌਰੇ ਗਿੱਠਮੁਠੀਏ ਤੋਂ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਕਿਉਂ ਲਿਆ ? [2]
- (iii) ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਬਦਲੇ ਬੌਰੇ ਗਿੱਠਮੁਠੀਏ ਨੂੰ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ? [3]
- (iv) ਇਸ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਇਮੂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ? [3]

Question 13

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ **ਪੰਜਾਬੀ** ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

ਨਿੱਕੂ ਅਬੜਵਾਹੇ ਉਠਿਆ। ਉਹਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮਲੀਆਂ ਤੇ ਆਕੜ ਭੇਟੀਂ। ਉਹਨੇ ਭੰਸਤਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਵਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਚੁਫੇਰੇ ਵੇਖਿਆ, “ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਕਿਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ?”

- (i) ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਰਿਸਤਾ ਹੈ ? [2]
- (ii) ਇਮੂ ਨੇ ਨਿੱਕੂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਤੋਰਿਆ ਸੀ ? [2]
- (iii) ਨਿੱਕੂ ਨੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ? [3]
- (iv) ਨਿੱਕੂ ਦਾ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਣ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ। [3]

ਮੰਚ—ਮਹਿਕ

MANCH MEHAK

Question 14

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ **ਪੰਜਾਬੀ** ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

ਸਿਲੇਬਸਾਂ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਕੀ ਕਹੀਏ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲਗਵਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਲਗਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਨਾ ਲਗਵਾਈਏ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੇਰੈਂਟਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਨੇ

ਛੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖੋ — ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

Phullan Nu Kitaban Vich Na Rakho — Pali Bhupinder Singh

- (i) ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਪਾਤਰ ਕੌਣ ਹੈ ? [2]
- (ii) ਉਪਰੋਕਤ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ? [2]
- (iii) ਨਿੱਕੀ (ਨੀਲ ਪਰੀ) ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ। [3]
- (iv) ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ? [3]

Question 15

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

ਆਦਮੀ — ਮੈਂ ਵੀ ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹਾਂ।

ਡਾਕਟਰ — ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ ?

ਆਦਮੀ — ਹਾਂ, ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰਾ ਅੱਠਵਾਂ ਫੇਰਾ ਏ।

ਡਾਕਟਰ ਪਲਟਾ — ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ

Dr. Palta — Balwant Gargi

- (i) ਆਦਮੀ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅੱਠਵਾਂ ਵਾਰ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ਹੈ ? [2]
- (ii) ਆਦਮੀ ਡਾਕਟਰ ਪਲਟਾ ਨੂੰ ਕੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? [2]
- (iii) ਡਾਕਟਰ ਪਲਟਾ ਦੀ ਕੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ? ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ। [3]
- (iv) ਡਾਕਟਰ ਪਲਟਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ? [3]

Question 16

Read the extract given below and answer in **Punjabi**, the questions that follow :—

ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਉ :—

‘ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਸ ਘਰ ਦੇ ਦੋ ਟੋਟੇ ਮਨੋਂ ਨੀ ਮੰਨੇ। ਤਾਂ ਹੀ ਐਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੱਲੇ ਆਪਣੇ ਢਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਆਂਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ।’

ਪਰਤ ਆਉਣ ਤੱਕ — ਸਤੀਸ਼ ਵਰਮਾ

Parat Auan Tak — Satish Verma

- (i) ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸਨੂੰ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਕਹੇ ? [2]
- (ii) ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ? [2]
- (iii) ਸੰਤੀ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰੀ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ? ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਦਾ ਹੈ ? [3]
- (iv) ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ ? ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। [3]